

Sygn. akt IV KZ 24/21

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **K. K.** i **J. K.**,
skazanych z art. 212 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 r.,
na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Karnej,
zażalenia skazanych na zarządzenie
Prezesa Sądu Okręgowego w K.
z dnia 11 maja 2021 r., sygn. IX WKK (...),
o odmowie przyjęcia kasacji
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 17 listopada 2020 r., sygn. IX Ka (...),
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zaskarżone zarządzenie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 maja 2021 r., sygn. IX WKK (...), odmówiono przyjęcia sporządzonej i podpisanej przez skazanych K. K. i J. K. kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2020 r., sygn. IX Ka (..).

Rozstrzygnięcie to zaskarżyli obecnie K. i J. K., którzy w piśmie datowanym na dzień 22 maja 2021 r. zatytułowanym „S.”, podnoszą m. in., że „Przewodniczący IX Wydziału Karnego Odwoławczego Z. K. nie jest Prezesem Sądu Okręgowego K. tylko pan R. S. i nie może decydować i orzekać we własnej sprawie pomijając

prezesa R. S., który nie przyznał adwokatów z urzędu [...]” oraz wskazują na swoją trudną sytuację materialną. W konkluzji pisma skazani wnoszą o „nadanie biegu tej sprawie od Prezesa R. S.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie. K. K. i J. K. nie przedstawili w nim bowiem jakichkolwiek okoliczności świadczących o tym, iżby zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem prawa bądź też została oparta na wadliwie dokonanych ustaleniach faktycznych.

W dniu 17 listopada 2020 r. do Sądu Okręgowego w K. wpłynęło pismo K. i J. K. zatytułowane „zażalenie” (*k. 568 akt, t. III*), które zostało potraktowane jako kasacja od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2020 r. (sygn. IX Ka (...)) — por. m. in. pisma SSO Z. K., Przewodniczącego IX Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. z 5 stycznia 2021 r. (*k. akt 576 „A”, t. III*) z 8 lutego 2020 r. (*k. 613, 614 akt, t. IV*), czy komparycję zaskarżonego zarządzenia Prezesa Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 maja 2021 r.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 526 § 2 k.p.k., jeżeli kasacja nie pochodzi od prokuratora, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich albo Rzecznika Praw Dziecka, powinna być sporządzona i podpisana przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei zgodnie z brzmieniem przepisu art. 530 § 2 k.p.k. prezes sądu, do którego wniesiono kasację, odmawia jej przyjęcia, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. lub w art. 429 § 1 k.p.k., albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. Z uwagi na uwarunkowania wynikające z przepisu art. 526 § 2 k.p.k. (który wprowadza tzw. przymus adwokacko-radcowski na gruncie postępowania kasacyjnego w zakresie, w którym chodzi o możliwość skutecznego wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia) zaskarżonym zarządzeniem z dnia 11 maja 2021 r. SSO Z. K., Przewodniczący IX Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K., działający z upoważnienia Prezesa Sądu Okręgowego w K. zasadnie odmówił przyjęcia pisma zatytułowanego przez skazanych „zażalenie” i potraktowanego jako

kasacja, a niesporządzonego i niepodpisanego przez adwokata lub radcę prawnego.

W zażaleniu z dnia 17 listopada 2020 r. (potraktowanym jako kasacja) K. K. i J. K. wniesli o ustanowienie dla nich cyt. „adwokatów z urzędu w osobach adw. E. (winno być — S., *przyp. SN*) G. i adw. K. J., którzy tę sprawę reprezentowali i poparli nas odwołując się od Sądu Rejonowego w K.”. Wniosek ten — po przedstawieniu przez skazanych materiałów dokumentujących ich sytuację majątkową — został załatwiony odmownie (zarządzenie z dnia 8 lutego 2021 r. o odmowie ustanowienia dla K. K. i J. K. obrońców z urzędu celem sporządzenia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2020 r., *k. 611 akt, t. IV*). Skazani zostali następnie prawidłowo wezwani do uzupełnienia braku wniesionego przez nich pisma zatytułowanego „zażalenie”, a potraktowanego jako kasacja, przez sporządzenie i podpisanie kasacji przez adwokata lub radcę prawnego (zarządzenie z dnia 8 lutego 2021 r., doręczenie zarządzenia z dnia 8 lutego 2021 r., *k. 612, 613 i 614 akt, t. IV*).

Skoro ani K. K., ani J. K. braku tego nie uzupełnili we wskazanym w zarządzeniu z dnia 8 lutego 2021 r. terminie, to przepisy procedury karnej zobowiązywały prezesa sądu do postąpienia w myśl dyspozycji art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 zd. drugie k.p.k., tj. odmowy przyjęcia środka nazwanego przez skazanych zażaleniem, a potraktowanego jako kasacja. Nie stanowi też żadnego uchybienia wydanie zaskarżonego obecnie zarządzenia przez SSO Z. K., Przewodniczącego IX Wydziału Karnego Odwoławczego, który działał z upoważnienia Prezesa Sądu Okręgowego w K. (art. 93 § 2 k.p.k.) i prawidłowo odmówił przyjęcia środka zaskarżenia wniesionego osobiście przez skazanych. Skazani twierdzą, że zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane przez sędziego, który cyt. „nie może decydować i orzekać we własnej sprawie pomijając Prezesa R. S.”. Nie wskazano jednak we wniesionym zażaleniu na jakiegokolwiek okoliczności uprawdopodobniające istnienie *in concreto* powodów, o których mowa czy to w przepisie art. 40 § 1 pkt 1, 6 k.p.k., czy art. 41 § 1 k.p.k.

Wskazanie przez autorów zażalenia na okoliczności związane z ich położeniem finansowym zdaje się wskazywać na to, że ich celem jest także („pośrednie” niejako) zakwestionowanie zarządzenia wydanego w dniu 8 lutego

2021 r. przez Przewodniczącego IX Wydziału Karnego Odwoławczego Z. K. działającego z upoważnienia Prezesa Sądu Okręgowego w K. (*k. 611-612 akt, t. IV*), a dotyczącego odmowy ustanowienia dla K. K. i J. K. obrońców z urzędu celem sporządzenia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2020 r., sygn. IX Ka (...). Trzeba po pierwsze podkreślić, że w myśl wyraźnego przepisu kodeksu postępowania karnego rozstrzygnięcie to nie podlega zaskarżeniu i kontroli odwoławczej (art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k.). Dlatego też zasadnie zażalenie skazanych na to zarządzenie zostało pozostawione bez żadnej reakcji procesowej i załączone do akt sprawy zarządzeniem z dnia 16 kwietnia 2021 r. (*k. 619 akt, t. IV*). Orzecznictwo przyjmuje jednak, że mimo tej wyraźnej bariery procesowej wprowadzonej przez ustawę karnoprosesową, przy rozpoznawaniu zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia nadzwyczajnego środka zaskarżenia z uwagi na niedopełnienie wymogu tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego skarżący może powołać się na to, że bezzasadnie odmówiono mu wyznaczenia obrońcy z urzędu, co skutkowało tym, że — w efekcie — jego pismo jest dotknięte brakiem formalnym w postaci niesporządzenia i niepodpisania pisma przez adwokata lub radcę prawnego (tak, m. in., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., sygn. V KZ 15/14, SIP «Lex» nr 1444634). A zatem zarzuty wobec rozstrzygnięcia w przedmiocie odmowy ustanowienia obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania nadzwyczajnego środka zaskarżenia-kasacji mogą być formułowane w postępowaniu okołokasacyjnym niejako „pośrednio”, tj. w zażaleniu na decyzję o odmowie przyjęcia nadzwyczajnego środka zaskarżenia dotkniętego brakami formalnymi polegającymi właśnie na niedochowaniu przez skarżących wymogów wynikających z obowiązywania na etapie postępowania kasacyjnego przymusu adwokacko-radcowskiego. Tak też właśnie czynią w rozpoznawanym obecnie zażaleniu skazani, podnosząc, że „[nie przyznano] adwokatów z urzędu K. J. i E. G. [S.— *przyp. SN*] a także nie [przyznano] zniesienia od kosztów sądowych pomimo nasze dochody”. Analiza zarządzenia w przedmiocie ustanowienia dla skazanych obrońcy celem rozważenia sporządzenia i wniesienia kasacji dowodzi jednak, że w decyzji tej prawidłowo odmówiono ustanowienia dla skazanych obrońcy z urzędu do sporządzenia i podpisania kasacji, należyście uwzględniając okoliczności ustalone w toku

postępowania, a związane z sytuacją materialną skazanych. Nie uniemożliwia ona ustanowienia przez K. K. i J. K. obrońców do sprawy, czy to z uwagi na brak jakichkolwiek środków finansowych (ustalono, że skazani uzyskują stały miesięczny dochód w łącznej wysokości przekraczającej 2600 złotych, nie mając przy tym — poza ratami pożyczek — żadnych wyjątkowych wydatków), czy to z uwagi na ryzyko spowodowania pogorszenia standardu utrzymania rodziny skazanych, który spadłby poniżej minimalnego poziomu utrzymania.

Mając powyższe na uwadze, wobec niestwierdzenia istnienia jakichkolwiek okoliczności uzasadniających przyjęcie, iż zaskarżone wprost rozstrzygnięcie, tj. zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w K. z dnia 11 maja 2021 r. w przedmiocie odmowy kasacji skazanych K. i J. K. jest wadliwe (brak było także powodów do uznania wadliwości poprzedzającego wydanie tego zarządzenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odmowy wyznaczenia dla K. K. i J. K. obrońców z urzędu celem sporządzenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia — kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 listopada 2020 r.), należało orzec jak na wstępie, tj. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie, którym trafnie przyjęto, że cyt. „nie spełnienie [...] warunku [sporządzenia i podpisania kasacji przez adwokata lub radcę prawnego] czyni kasację bezskuteczną i skutkuje odmową jej przyjęcia”.